

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРІНГУ ЗАХВОРЮВАНЬ ГРИЗУНІВ У М. ДНІПРО

*Жоріна Л.В., старша викладачка,
Бабенко Н.С., здобувачка вищої освіти.
Чигрин Д.В. здобувачка вищої освіти.*

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
zhorina.l.v@dsau.dp.ua*

Мешканці мегаполісів тримають в хатніх умовах багато представників родини Гризуни (Rodentia) як улюбленців та компаньонів. Це кролики, нутрії, різноманітні хом'ячки, мурчаки (морські свинки), шиншили, декоративні миші, різноманітні щури. Сумлінні власники цих тварин постійно звертаються до ветеринарних спеціалістів, як з питаннями щодо умов утримання, вакінацій тварин, так при розвитку певних захворювань. Хвороби у гризунів різноманітні: порушення обміну речовин, інфекції, травми, доброякісні та злоякісні утворення. У деяких видів родини гризунів реєструється схильність до розвитку певних захворювань, яка пов'язана зі особливостями будови тіла, умовами життя тварин.

Метою роботи було з'ясувати спектр та характер захворювань, з якими звертаються до ветеринарних спеціалістів власники гризунів, які мешкають в хатніх умовах в м. Дніпро.

Матеріал і методи. Досліджували кількість звернень власників гризунів зі своїми улюбленцями до ветеринарного центру «Біосвіт», м. Дніпро, протягом 30 днів. Вивчали, з якими проблемами звертаються власники гризунів до лікарів, характеристику хвороб, причини їх виникнення, методи діагностики і лікування.

Результати. До ветеринарного центру «Біосвіт» м. Дніпро кожен день звертаються з різноманітними питаннями 2-3 власники гризунів. Як правило, мешканці приносять своїх тварин на прийом які вже захворіли, але іноді звертаються за консультаціями по утриманню та особливостями годівлі. В цілому протягом місяця до лікарів ветеринарного центру за допомогою звертається до 30 мешканців (первинний прийом) з різноманітними представниками родини гризунів, які потребують ветеринарної допомоги. Тварин оглядає ветеринарний спеціаліст, за необхідністю призначає певні дослідження: аналізи крові, зіскоб зі шкіри, УЗД дослідження, та призначає лікування.

Неінфекційні хвороби, з якими звертаються власники пацієнтів, зазвичай, пов'язані з порушенням обміну речовин в організмі тварини, отруєннями, травмами, пухлинами, спадковими захворюваннями, т.п. Так, мурчаки, шиншили, кролики мають добре розвинутий кишечник, особливо товстий, тому при порушенні годівлі у цих тварин виникають проблеми з роботою апарату травлення, в наслідок чого розвивається атонія кишківника. Поширена причина цієї групи захворювань це годівля не якісними кормами (цвіле сіно, згірчене насіння, насиченість соковитих кормів нітратами та нітритами). Серед представників цих порід до 50 % звернень пов'язані з хворобами кишково-шлункового тракту. До ветеринарних лікарів практично кожен день приносять таких тварин на прийом.

Зазвичай власники тварин годують своїх улюбленців збалансованими кормами. Але, в випадках, коли тварини отримують довго одноманітні корми, розвиваються захворювання обміну речовин, до яких відносяться гіповітамінози. Організм дрібних гризунів гостро реагує (хом'яки, миші, щури) на недостатність вітамінів, особливо вітаміну С. До ветеринарної клініки з подібними проблемами приносять одного або двох пацієнтів протягом місяця.

В деяких випадках хвороби у тварин виникають з вини людини, наприклад, доволі часто до лікарів потрапляють кролики, мурчаки, щури, миші з різноманітними проблемами на кінцівках. На лапках з'являються натоптиші – щільні утворення шкірних покривів в ділянці автоподія, які розвиваються якщо в вольєр або клітину для утримання тварин застосовують замість спеціальної підстилки гранули для котячого туалету. Ці гранули травмують лапки тварин, на місці мікротравм наростає покривна тканина і через деякий час з'являються щільні утворення (натоптиші), ділянки з запальними процесами, які заважають

тваринкам вільно рухатися та спричиняють біль. З подібними проблемами приходять власники дрібних гризунів в середньому 1-2 рази на тиждень, що становить 6% від загальної кількості звернень з гризунами протягом місяця.

Новоутворення – розповсюджені хвороби, які не минають і дрібних гризунів. Пухлини можуть бути доброякісними (не агресивними) або злоякісними (агресивними), і виникають у будь-якій частині тіла. У гризунів найчастіше зустрічаються пухлини молочних залоз. Схильність до пухлин молочних залоз реєструється у щурів та мурчаків. Практично через день на прийом до лікарів поступає якійсь гризун з різноманітними новоутвореннями, що становить в середньому 30% випадків від загальної кількості хворих пацієнтів-гризунів.

Наступна група розповсюджених проблем тварин – різноманітні травми. Дрібні травми – травмування слизової оболонки ротової порожнини грубими кормами, покуси, які з'являються у тварин при утриманні в одній клітині декількох тварин. Серйозні травми- це переломи та забиті місця по тілу, які виникають при падінні, або коли тварини застряють в осередках клітин. До ветеринарних лікарів з подібними проблемами власники приносять, зазвичай, одну тварину на два дні, серед них переломи кісток реєструються один раз на тиждень. Переломи кісток ділянки плеча, передпліччя, стегна, гомілки, кісті та стопи виникають коли власники випускають тварин «погуляти» по квартирі. До 15% від загальної кількості звернень з гризунами – це переломи кісток кінцівок. Інколи зустрічаються випадки ураження гризунів електричним струмом – один раз на місяць (1,3%).

Ендокринні хвороби, в тому числі і діабет у гризунів є доволі рідкісними хворобами. Основні причини подібних хвороб - це спадкові, генетичні хвороби, а також як ускладнення після захворювань підшлункової залози. (Один випадок на 3-4 місяці) .

Різноманітні інфекції також не минають хатніх гризунів. Найчастіше у пацієнтів – гризунів зустрічаються паразитарні хвороби шкіри, в тому числі саркоптоз. Саркоптозна короста або саркоптоз - це захворювання, яке викликається паразитичним кліщем під назвою *Sarcoptes scabiei*. Саркоптозну коросту діагностують у тварин практично кожні 2-3 дні, що становить 10 % від загальної кількості звернень з гризунами. Необхідно враховувати, що ця інфекція характерна для всіх ссавців, в тому числі і людини.

Ранові інфекції у гризунів можуть виникати з різних причин, таких як травми, порушення імунної системи, недогляд, порушення санітарних умов при утриманні тварин. Ці інфекції можуть бути спричинені бактеріями, грибами або навіть паразитами.

Респіраторні інфекції у гризунів, зазвичай, спричинені різними патогенами, такими як бактерії, віруси або грибки, кліщові (трахейний кліщ). Як результат запалення дихальних шляхів та легень. До розвитку пневмоній реєструється схильність у щурів та кроликів. З хворобами респіраторного апарату у гризунів до ветеринарної клініки звертаються власники тварин два рази на тиждень.

Висновки. Дрібні гризуни, які мешкають в хатніх умовах потребують постійного ветеринарного контролю та обслуговування. В середньому до однієї ветеринарної клініки м. Дніпро реєструється до 30 випадків звернень мешканців міста з хворими улюбленцями-гризунами. Спостерігається схильність окремих видів гризунів до певних захворювань: у крис частіше зустрічаються новоутворення та запалення легень; у кроликів, мурчаків, шиншил – проблеми з кишково-шлунковим трактом. Серед інфекційних захворювань розповсюджені саркоптоз, ранові інфекції, респіраторні інфекції.

Для профілактики розвитку захворювань власникам гризунів необхідно дотримуватися наступних вимог: утримання гризунів у чистому середовищі, уникання травматичних ситуацій, регулярні візити до ветеринарного лікаря для профілактичних оглядів.

Література:

1. Шулешко О.О., Жоріна Л.В., Оліяр А.В., Лещова М.О., Лебедєв Д. (2023). Морфологічна характеристика новоутворень молочної залози в декоративних щурів. Аграрний вісник Причорномор'я. 2023. № 107. С. 14-22
2. Шулешко О.О., Жоріна Л.В. Лабораторні дослідження – важливий фактор точного діагнозу захворювань у тварин. Актуальні аспекти біології тварин, ветеринарної медицини

та ветеринарно-санітарної експертизи: мат. VI Міжнародна науково-практична конференція викладачів і студентів (6–7 травня, 2021) – Дніпро, 2021. – С. 41 – 43.

3. Шулешко О. О., Жоріна Л. В. Порівняння різних методів лікування переломів кісток кінцівок у дрібних гризунів. Сучасні проблеми ветеринарної медицини за хірургічної та акушерської патологій: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (7 грудня 2022 р.), Одеський ДАУ, Одеса, 2022. С. 82-85.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУДОВИ СПИННОГО МОЗКУ У ХИЖАКІВ ТА ГРИЗУНІВ

*Жоріна Л.В., старша викладачка,
Богомаз А.А., старший викладач,
Плешакова П.С., здобувачка вищої освіти*

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
zhorina.l.v@dsau.dp.ua*

В сучасному суспільстві людина утримує біля себе велику кількість дрібних тварин як компаньонів та улюбленців. Це не тільки собаки, кішки, але і кролики, мурчаки, хом'яки, щури, миші, тощо. Тварини утримуються в хатніх умовах, тому догляд за ними стає все кращим. В наслідок цього, лікарі ветеринарної медицини стикаються з різноманітними проблемами, пов'язаними зі здоров'ям, поведінкою та розведенням цих тварин. Необхідною передумовою для відповідей на багато питань, які виникають у спеціалістів під час лікарської діяльності, є знання анатомічних особливостей будови тіла та окремих систем дрібних тварин, в тому числі і нервової системи. Загально відомо, що нервова система є матеріальним субстратом вищої нервової діяльності, виконує інтегруючу роль в діяльності всіх органів та систем організму і підтримує цілісність (гомеостаз) організму. Знання особливостей будови центральної нервової системи у окремих видів тварин та розуміння рівня розвитку цих тварин, дає можливість використовувати ці знання в ветеринарній діяльності.

Матеріали та методи. Вивчали та досліджували анатомічні особливості будови спинного мозку у дрібних свійських тварин: хижаків на прикладі кішки та собаки, гризунів на прикладі кролів та щурів.

Результати. Спинний мозок – важлива складова центральної нервової системи. Він має вигляд довгого циліндричного тяжа в середині хребтового каналу. Загальні закономірності будови спинного мозку спільні для всіх ссавців: сіра речовина знаходиться всередині у вигляді метелика, біла речовина по периферії. При цьому у деяких дрібних тварин, зокрема хижаків та гризунів, присутні певні анатомічні особливості в будові спинного мозку.

Відомо, що спинний мозок вкриває три оболонки: тверда, павутинна та м'яка, між якими існують простори. Епідуральний простір (cavum epidurale) заповнен пухкою сполучною тканиною, субдуральний (cavum subdurale) та субарахноїдальний (cavum subarachnoidale)-ліквором (цереброспинальна рідина). У дрібних тварин реєструються видові так і породні особливості в розмірах цих просторів. Так, в собак дрібних порід тверда оболонка в хребтовому каналі займає більший простір, ніж у собак великих порід. Середнє значення поперечного діаметру надтвердооболонкового простору дорівнює 3 мм, при цьому в залежності від породи собаки, він може коливатися від 0,8 до 6 мм. Відносно великий епідуральний простір одночасно запобігає рухливості і механічний захист спинного мозку